

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 889/2016
04.09.2017. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Катарине Манојловић Андрић и Божидара Вујичића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Петар Милутиновић, адвокат из ..., против тужене "ББ" ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 739/16 од 03.02.2016. године, у седници већа одржаној дана 04.09.2017. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 739/16 од 03.02.2016. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 734/12 од 16.11.2015. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и утврђено да је апсолутно ништав уговор о кредиту број ... од 17.09.2009. године, закључен између туженог и СЗР „ВВ“, АА, предузетник, ..., у делу одредбе члана 5. тачка 1. којом је прописано да је „основна каматна стопа промењива и она се утврђује актима банке, каматна маржа је промењива и она се посебно утврђује за сваког клијента на бази његовог бонитета“ и одредбама члана 5. тачка 4, 6. тачка 3, 9. тачка 1. и 9. тачка 3. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд утврди ништавост уговора о кредиту број ... од 17.09.2009. године, који је закључен између туженог и СЗР „ВВ“, АА, предузетник ..., у преосталом делу уговора, осим у делу како је ближе наведено у ставу првом изреке пресуде, као неоснован. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд утврди да су ништаве и да не производе правно дејство две заложне изјаве тужиоца које су оверене пред Општинским судом у Ваљеву дана 18.09.2009. године под Ов. бр. ... и дана 29.09.2009. године под Ов. бр. ... и да не производе правно дејство две вансудске извршне хипотеке уписане на страни 2, 5 и 8 у лист непокретности број ... КО ..., Службе за катастар непокретности ..., на некретнинама ближе наведеним у изреци, ради обезбеђења новчаног потраживања повериоца од дужника - корисника кредита СЗР „ВВ“ АА, предузетника ... у износу од CHF 216.500 у динарској противвредности по средњем курсу ББ ..., важећем на дан уплате,

отплата свих релевантних индексираних износа врши се у динарској противвредности обрачунатој по средњем курсу ББ ... важећем на дан отплате, са роком отплате од 167 месеци рачунајући од дана пуштања кредита у течај, укључујући грејс период од 12 месеци по каматној стопи од 9% и каматом за дуги период у трајању од 155 месеци по каматној стопи од 12,66% и свим осталим обавезама из наведеног уговора о кредиту и заложној изјави, а до коначног измирења дуга у корист повериоца „ББ“ ... . Ставом четвртим изреке, одбачена је као недозвољена тужба тужиоца у делу у коме је тражио да суд наложи брисање наведених хипотека из надлежног регистра непокретности, што би тужени био дужан да призна. Ставом петим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 345.750,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 739/16 од 03.02.2016. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 734/12 од 16.11.2015. године у ставу другом, трећем и четвртим изреке. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу петом изреке пресуде Вишег суда у Београду П 734/12 од 16.11.2015. године, тако што је обавезана тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 69.150,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане одлуке на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС и 55/14 - у даљем тексту: ЗПП), Врховни касациони суд је утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка прописана чланом 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом се не указује на друге битне повреде поступка због којих се ревизија може изјавити применом члана 407. став 1. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужена је закључила са СЗР „ВВ“ предузетника АА, овде тужиоца, уговор о кредиту број ... дана 17.09.2009. године, којим је дужнику одобрен кредит са валутном клаузулом у износу од 216.520 СНФ у динарској противвредности по средњем курсу банке, а чија је намена рефинансирање постојећа три кредитна задужења дужника. У одредби члана 5. тачка 1. тог уговора, дужник је обавезан да у трајању од 12 месеци плати камату по каматној стопи од 9%, што је основна каматна стопа и каматну маржу од 0,50%, а у трајању од 155 месеци по каматној стопи од 12,66%, која се састоји од основне каматне стопе од 9,50% и каматне марже од 3,16%. Основна каматна стопа је промењива и она се утврђује актима банке, а каматна маржа је такође промењива и она се посебно утврђује за сваког клијента на бази његовог бонитета.

У одредби члана 5. тачка 4. уговора, прописано је да су основна каматна стопа и каматна маржа промењиве и да банка задржава право да у току трајања кредита, без даље сагласности клијента и без закључивања посебног анекса уговора, измени висину основне каматне стопе или каматне марже у складу са актима банке или у складу са променама кредитног бонитета клијента, у току коришћења кредита. У одредби члана 9. тачка 1. уговора прописано је да ће у случају доцње банка обрачунати и наплатити од дужника камату у висини од 0,1% на дневном нивоу, а у одредби члана 9. тачка 3. да је висина затезне камате промењива и регулисана актима пословне политике банке. Дана 18.09.2009. године, тужилац је дао založnu изјаву на основу које је у корист банке извршена вансудска хипотека у листу непокретности број ... КО ..., на некретнинама у власништву тужиоца. Решењем Агенције за привредне регистре од 15.05.2012. године СЗР „ВВ“ брисан је из регистра привредних субјеката. Тужбом од 08.10.2012. године тужилац је тражио да суд утврди да је тај уговор ништав јер је супротан начелима равноправности, поштења и савесности, забране и злоупотребе права и начелу једнаке вредности давања из члана 11. до 15. Закона о облигационим односима и тужбом тражио да суд утврди да су ништаве и да не производе правно дејство две založne изјаве тужиоца, као и две вансудске извршне хипотеке уписане у лист непокретности број ... КО ... Службе за катастар непокретности ... .

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је делимично усвојио тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио утврђење ништавости уговора о кредиту у делу одредбе члана 5. тачке 1. којим је прописано да је основна каматна стопа промењива и да се утврђује актима банке, да је каматна маржа промењива и да се посебно утврђује за сваког клијента на бази његовог бонитета и одредбама члана 5. тачка 4, 6. тачка 3, 9. тачка 1. и 9. тачка 3. предметног уговора, а преостали део тужбеног захтева тужиоца одбио као неоснован, пошто је нашао да предметни уговор може да опстане и без тих одредби у смислу одредби члана 105. став 1. Закона о облигационим односима. Тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд утврди да су ништаве и да не производе правно дејство две založne изјаве оверене пред Општинским судом у Ваљеву дана 18.09.2009. године под бројем Ов. ... и дана 29.09.2009. године под бројем Ов. ... и да не производе правно дејство две вансудске извршне хипотеке уписане на страни 2, 5 и 8 у лист непокретности број ... КО ..., Служба за катастар непокретности ... на некретнинама у власништву založног дужника, овде тужиоца, првостепени суд је одбио као неоснован, пошто је закључио да једнострана хипотека која је настала на основу založne изјаве тужиоца садржи све битне елементе који су прописани Законом о хипотеци, те као таква производи правно дејство све док хипотекарни дужник односно тужилац не испуни своју обавезу према туженом, односно банци. Такву одлуку првостепеног суда, као правилну и на закону засновану, прихватио је и другостепени суд.

Имајући у виду наведено, правилно судови налазе да је неоснован захтев тужиоца за утврђење ништавости уговора о кредиту у целости, осим у делу одредбе члана 5. тачка 1. уговора и одредбама члана 5. тачка 4, 6. тачка 3, 9. тачка 1. и 9. тачка 3. предметног уговора, као и тужбени захтев тужиоца којим је тражио

да се утврди да су ништаве и да не производе правно дејство две заложне изјаве и две вансудске извршне хипотеке, те правилно у том делу одбили захтев тужиоца као неоснован.

Наиме, правилно нижестепени судови закључују да предметни уговор може да опстане и без тих одредби у смислу одредбе члана 105. став 1. Закона о облигационим односима, као и да су правно ваљане заложне изјаве по основу којих је уписана хипотека у корист туженог јер су настале са циљем да се обезбеди потраживање банке као целине, што значи да се обезбеђивање простире како на главно, тако и на споредна потраживања која су предмет уговора о кредиту од 17.09.2009. године. Хипотека, као споредно право дели судбину главног потраживања, па према томе хипотека која је заснована на основу предметне заложне изјаве, престаће да постоји тек престанком потраживања због чијег је обезбеђења установљена. Како заложне изјаве тужиоца на основу које је уписана хипотека у корист тужене банке постоје пре свега ради заштите и обезбеђења њеног потраживања, а суд утврдио ништавост само појединих одредби предметног уговора о кредиту, које не повлаче ништавост целокупног уговора, то обавеза тужиоца према туженој и даље остаје на снази, због чега правилно нижестепени судови закључују да тужбени захтев тужиоца у овом делу није основан.

Из наведених разлога, на основу одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, одлучено је као у изреци, без детаљног образлагања ревизијске одлуке у смислу става 2. истог члана, обзиром да се у ревизији понављају жалбени разлози, које је у потпуности, јасно и образложено, ценио другостепени суд.

Осталим наводима ревизије се побија утврђено чињенично стање и оцена изведених доказа, што није дозвољено у поступку по ревизији у смислу одредбе члана 407. став 2. Закона о парничном поступку, те ове наводе Врховни касациони суд није испитивао.

**Председник већа - судија
Бранислава Апостоловић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић